С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

Бір жаска дейінгі балалардын психомоторлык ерекшеліктері

f

ОРЫНДАҒАН: АБЖАН Р.Е.
ТОБЫ: ЖМ 15-16-1
ҚАБЫЛДАҒАН:АЛИПБЕКОВА А.С.

Алматы

Жоспар

1. Кіріспе
2. Негізгі бөлім
   - Балалардың дамуының негізгі көрсеткіштері
   - Балалардың психо-моторлы және ақыл ой дамуы
   - Моторлы дамуындағы негізгі кезеңдер
   - Балаларды дамыту мақсатындағы күтім
3. Қорытынды бөлім
4. Пайдаланылған әдебиеттер

Кіріспе

Жалпы балалардың негізгі даму көрсеткіштеріне:

1. физикалық даму
2. эмоционалдық даму
3. интеллектуалдық даму жатады.

Баланың дамуы– баланың когнитивті, тілдік, әлеуметтік және эмоционалдық дамуын, оқуға көзқарасын қоса алғанда, баланың қабілеттері пайда болатын кезең, ірі және ұсақ моторика дамиды . Осы *3 көрсеткіш* денсаулықтың басты көрсеткіштері. Дені сау бала ширақ, күш-қуаты мол, білімге құштар келеді. Ол қоршаған орта жағдайларына жеңіл бейімделеді. Оның үстіне бала жасының негізгі ерекшелігі оның өсу және даму қарқыны екенін ескеру қажет. Бала неғұрлым кішкентай болса, бұл үдерістер соғұрлым тез, жедел өтеді

Балалардың ақыл-ой және психомоторлы дамуы

Психомоторлық мінез-құлық баланың өмірінің белгілі бір кезеңдеріндегі нерв жүйесінің түрлі бөліктерінің қалыптасуын білдіретін болғандықтан, баланың дамуының елеулі аспектісі болып табылады.

Баланың дамуын бағалау үшін мыналар секілді бірнеше дағдылар түрін біліп көрсетуге болады:

1. қозғалтқыш
2. әлеуметтік
3. эмоционалдық
4. когнитивті

Қозғатқыш немесе моторика– кесені ұстап, оны қолына ала білуі, аузына апара алуы, орнына қоя білуі.

Әлеуметтік – тәрбиешімен жұмыс, тәрбиешінің көмегі мен мақтауын күту.

Когнитивті – қай кесенің үлкен, қайсысы кішкентай екенін, бірінің ішіне бірі салынған қандай кеселерді баған етіп тұрғызуға болатынын сынақтан өткізіп және қателіктер арқылы үйрету, тапсырманы орындау оңайға түспейінше оны қайталата беру.

Эмоционалды– тапсырманы орындау үшін кеселерді бірінің ішіне бірін салмайынша ренжімей немесе ұрыспай түрлі жаңа әрекеттерді жасата беру; қамқор ересек адаммен өзінің жетістіктерін бөлісуі.

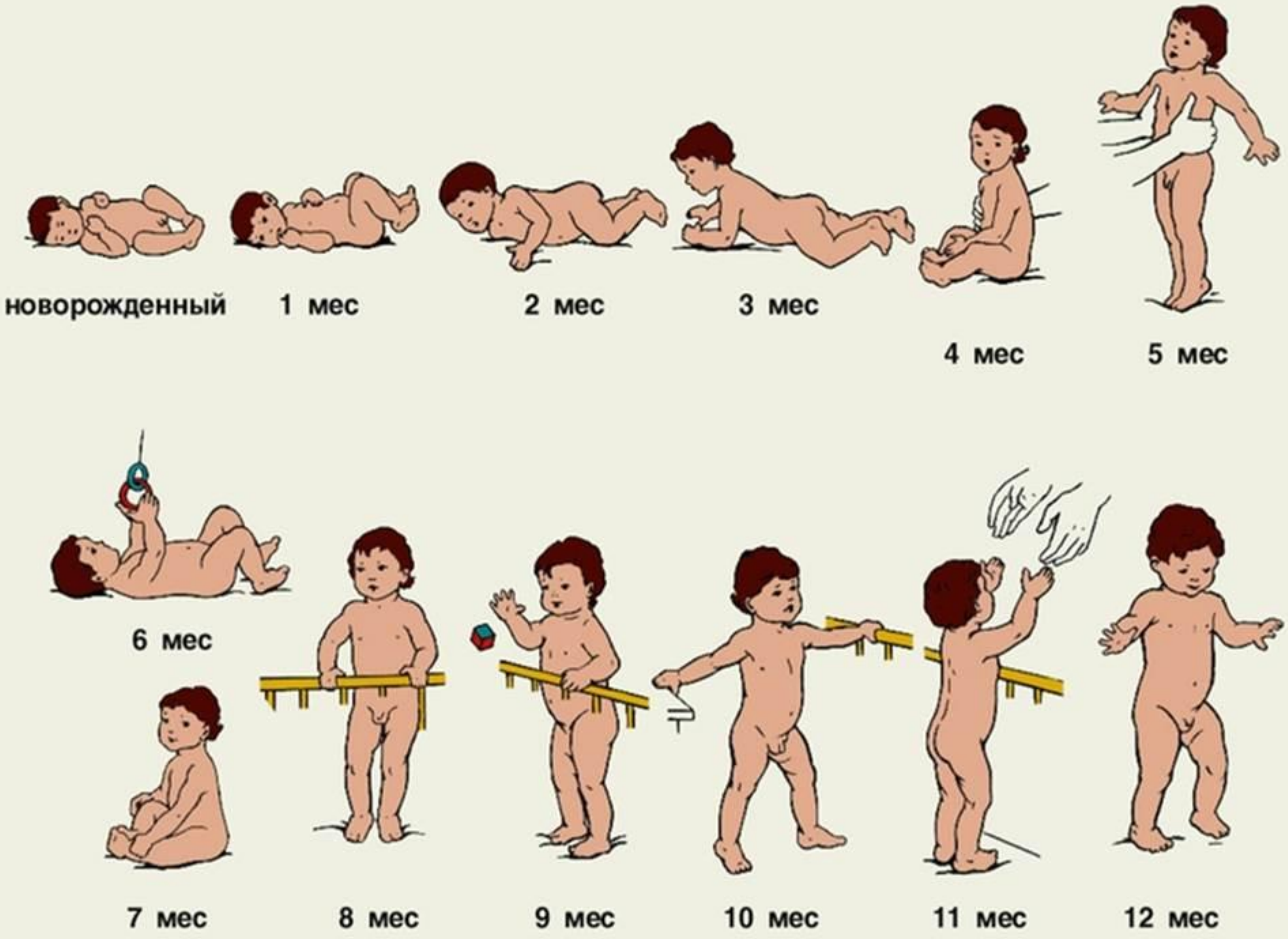
новорожденный
1 мес
2 мес
3 мес
4 мес
5 мес
6 мес
7 мес
8 мес
9 мес
10 мес
11 мес
12 мес

Балалардың даму мониторингі

Баланың дамуын бағалау оның емдеуге болатын проблемаларын ерте анықтауға мүмкіндік бере отырып, физикалық дамуын, ақыл-ой және әлеуметтік дамуын бағалайтын неғұрлым маңызды аспектілердің бірі болып табылады.

Ол үшін:

1. Бірінші өлшеу — туған кезде
2. Екінші өлшеу — 1 ай
3. Үшінші өлшеу — 1 Жасқа дейін әр сайын өлшеп отыру қажет

Балалардың моторлы дамуының кезеңдері

1. Тіреусіз отыру

2. Еңбектеу

3. Сүйеніп тұру

4. Сүйеніп жүру
5. Өз еркімен тұру
6 .Өз еркімен жүру

Балалардың психомоторлы дамуы

	0-3 ай Етпетінен жатып басын көтереді
	Уілдейді, күледі
	3-6 ай Алақанын тірейді кеудесін жоғары көтереді
	Еңбектеуге, сөйлеуге талпынады
	6 -12 ай Еңбектейді, түзу отырады,устап тұрады, жүреді,

	Заттарды ұстап зерттейді
	Өзінің атын біледі,сұраққа қимылмен жауап береді
	Дыбыстарды айтады
	Алыстағы заттарға көңіл аударады
	Қарым- қатынас жасайды
	Өз еркімен тамақ ішеді

Баланы дамыту мақсатындағы күтім

1. Бала өмірінің алғашқы жылдарында ми өте тез дамиды. Ынталандырудың, қамқорлық пен қолдаудың жеткіліксіз болуы баланың дамуына айтарлықтай әсер етеді.

2. Балаларға қолайсыз жағдайлардың әсерін бүлдіршін жастан азайтуға болады. Қолайсыз от-басынан шыққан балаларға қатысты жүзеге асырылған ерте араласу шаралары балалардың тірі қалуын арттыруға, олардың денсаулығының жақсаруына, когнитивті және әлеуметтік да-муына алып келеді

3. Бүлдіршін жастан көмек алған балалар мектепте үлкен жетістіктерге жетеді. Олар ере-сек тартқан кездерінде көбінесе өздеріне жұмыс тауып, біршама жоғары табыс табады, денсаулықтары да неғұрлым жақсы болады, олар әлеуметтік қамтамасыз ету жүйесіне де онша тәуелді болмайды және олардың арасында өмірінің бастапқы кезеңінде мұндай мүмкіндіктерден айырылған балаларға қарағанда қылмыстылық деңгейі де төмен болады.

Зорлық — зомбылықтың бала психикасына әсер етуі

1. Бала нашар дамиды: оның психикалық және физикалық дамуы жасына сәйкес келмейді.

2. Бала күтім көрмеген, ұқыпсыз, үстінен күлімсі шығады. Ол сүлесоқ, жиі жылайды немесе керісінше, агрессивті, ызалы мінез танытады.

3. Бала өзгермелі мінез-құлық танытады: ол үнемі тыныш қалыптан күрт қозған немесе керісінше жағдайға өтіп отырады. Мұндай мінез-құлық көбінесе баланың басқа балалармен нашар байланысқа түсуіне себеп болады, оның оқшаулануына, топтан бөлінуіне алып келеді.

4. Бала өзінің денесіне жиіркенішпен қарайды, тіпті өзіне дене жарақатын салуға дейін барады.

5. Ол шешінуден бас тартады, ыңғайсыз жерлеріндегі көгерген орындар мен жараларды көрсетпеуге ұмтылады.

© © Pete Stec/Design Pics/Corbis

Ойнау

Қарым -қатнас

Ойнау

Қарым- қатнас

6. Оған сырқаттанғанын айтып, басының ауырғанына, ішінің ауырғанына, зәр шығару органда-ры айналасындағы қабынуларға байланысты қайта-қайта шағымдану тән.

7. Бала таныс ер адамға (әкесіне, ағасына, көршісіне және т.б.) немесе анасына қатысты анық өштестік немесе қорқынышты сезінеді.

8. Қол көтерілген жағдайда қалшылдап, дірілдейді (соққыдан қорқып, жиырылады).

9. Басқа балалардың басында болған секілді етіп зорлық-зомбылық немесе сексуалдық тұрғыдан емексу жағдайлары туралы айтады.

10. Жоғарыда аталған белгілерге сондай-ақ ұйқымен қараңғылықтан қорқумен, шыжыңдықпен байланысты мәселелер де қосылуы мүмкін

Қорытынды

Баланың нерв жүйесінің қалыпты дамуы сыртқы тітіркендіргіштер барынша әр алуан болған кезде ғана мүмкін болады. Әсіресе баланың ересектермен, ең алдымен, анасымен, басқа балалармен қарым-қатынасының маңызы зор. Ерте жастан оқытуды ойдағыдай іске асыру үшін қажетті жаңа білімді бала бақылау, зерттеу, ата-анасымен, балалармен қарым-қатынас жасау және т.б. арқылы алады, баланың анасына осылай бауыр басуы, олардың өзара және тұрақты қарым-қатынас жасауы тек емшек сүтін емудің баланың толыққанды жүйке-психологиялық даму факторларының бірі ретіндегі маңыздылығын тағы бір рет атап көрсетеді.

Назар аударғандарыңызға рахмет